

A szakmai program egyéni szintre történő lebontásához, egyéni szinten történő megvalósításához és értékeléséhez szükséges tevékenységrendszer kidolgozása és adminisztrációs kereteinek meghatározása.

SZERZŐK:

ANTAL GÁBOR
HEGEDŰS SÁNDOR
PUSKÁS PÉTER
DR. SZABÓ PÉTER
SZIM ANDRÁS

Egyenlőséget kell biztosítani minden befogadott számára annak érdekében, hogy megismerje és értse jogait, kötelességeit és fejlesztésének lehetőségeit.

A javítóintézeti nevelés időtartama alatt nem érheti a növendéket semmilyen megkülönböztetés a nevelési folyamatban résztvevők erkölcsi felháborodása miatt.

TARTALOMJEGYZÉK

Szakmai program- adminisztrációs keretek az egyéni szinten történő megvalósításhoz	4
A javítóintézeti nevelés meghatározása	6
A javítóintézeti nevelés missziója	10
Esetmegbeszélések	12
Szocializációs szintek program	14
Pedagógiai feladatunk	15
„Jellemrajz füzet”- nevelési napló	22
NEVELÉSI NAPLÓ (a teljes dokumentum).....	25

SZAKMAI PROGRAM- ADMINISZTRÁCIÓS KERETEK AZ EGYÉNI SZINTEN TÖRTÉNŐ MEGVALÓSÍTÁSHOZ

A javítóintézetek 130 éves működtetése bizonyítja a jogalkotó folyamatos felelősség érzetét, probléma érzékenységet a bűnelkövető fiatalok irányában. Reszocializációjuk, társadalmi beilleszkedésük, nevelési-oktatási hiányaik pótlása, munkaerő piaci esélyeik növelése, a normakövető magatartás kialakítása a fenntartott intézetek feladata. Az intézmények pedagógusainak, szakembereinek pedig az életésélyeket figyelembe vevő hiteles, személyre szabott fejlesztési programot kell terveznie a fiatalok részére.

A gyermekvédelem önálló szakma, viszont nem önálló diszciplína. A gyermekvédelmi nevelés keretén belül a javítóintézeti nevelés, szintén nem önálló diszciplína.

A javítóintézeti nevelés interdiszciplináris szakmai tevékenység, ezért módszertana - *pedagógia, jog, szociálmunka, szociálpolitika, pszichológia, szociológia* - összetett.

Célunk ennek az összetettségnek az ismeretében az egységes javítóintézeti nevelés szakmai protokolljának kidolgozása, ezáltal az egységes módszertan kialakításához a lehetséges támogatás biztosítása.

A módszertan a valóság megismerésének és megértésének eszköze, a tanultak alkalmazásának eszköze, valamint a szabályok rendszere. Ennek megfelelően a módszertan három funkcionális eleme a *megismerés, az alkalmazás és a szabályozás*.

Ezzel az alapvetéssel közelítjük meg a javítóintézeti nevelés módszertanának terét, mellé rendelve és kiegészítve a javítóintézeti nevelés fejlődésének sajátosságaival.

A javítóintézeti nevelés fejlődésének sajátosságának három terét - jogszabályi háttér fejlődése, szakmaépítés, intézményrendszer fejlesztés – meghatározva kísérletet teszünk a módszertani fejlesztés folyamatának elindítására.

A módszertani fejlesztés folyamatában a javítóintézeti standardizálás kidolgozásának oksági összefüggéseinek bemutatásától a standardok, protokollok, szakmai ajánlások tanulmányokba foglalásáig kísérik a szakterület iránt érdeklődőt.

A standardizálás kidolgozásának okai

A célok teljesítéséhez elengedhetetlen a szakmailag kompetens humán erő. A javítóintézeti nevelés szakmai standardjainak, protokolljainak, irányelveinek kidolgozása támogatni kívánja az intézetek szakmai személyzetének tevékenységét, továbbá szeretné elősegíteni a szakterület fejlődését.

Ebből eredő szakmai elvárásunk, hogy az *új* intézet nevelőközössége tisztában legyen azzal, hogy **a tevékenység középpontjában a fiatal áll**. Ennek az elvárásnak a jelenleg működő javítóintézetek

megfelelnek. Annak a fiatalnak a szükségleteit kell kielégíteni a javító intézeti nevelés folyamatában, akit bűncselekmények elkövetése után a büntető igazságszolgáltatás javítóintézeti nevelésre utalt, illetve vele szemben az előzetes fogva tartást javítóintézetben rendelte el végrehajtani. Úgy kell vele elfogadtatni ezeket a szankciókat, hogy közben együttműködjön egyéni fejlesztésében, és készüljön a normatartó és társadalmilag elfogadott együttélésre, fogadja el ennek érdekében a javítóintézet komplex rendszerének közreműködését.

A javítóintézeti populációra fókuszáltan a „*Kit? Hol? Hogyan? Meddig?*” kérdésekre kell válaszolni, egyúttal szervezetépítési folyamatot végezni a *Kikkel?* kérdésre keresendő válaszok előkészítése közben.

Az új intézmény működtetése, a fejlesztő és terápiás tevékenységek hatásfokmérése szempontjából meghatározó a szakmai személyzet kultúrája. Ebben a kultúrában alapozza meg és alakítja ki a nevelési légkört, alkotja meg a nevelőközösséget, a formális szervezethez képest a másodlagos, informális szervezet létét, annak működését az intézet összmunkatársi közössége. Ezt a szakmai folyamatot és tevékenységet alapozza meg a standardizálás. A szakmai tevékenységhez tartozó feladatok elvégzése során elengedhetetlen a hitelesség, és felelősség kérdéseinek tisztázása, a kommunikációs gátak tudatosítása, és elkerülésének lehetőségeinek tudatosítása. Az általános viszonyulásban lényeges a hitelesség, a személyes példamutatás, a kölcsönös bizalom. A standardizálási munka elkíséri a mentorálás tevékenységét. A standardizálás, a standardizáláshoz kapcsolódó tevékenységek és a mentorálás folyamata, egymást kölcsönösen feltételező és kiegészítő szakmai készségekre, képességekre épülő tevékenységek folyamata.

A javítóintézet egy funkcionális szervezeti forma. A célok és eszközök, az ellátás módja az egységes szerkezetében jelenik meg. Hatékonysága a standardok alkalmazhatóságán a pontos definíciók által beazonosítható cselekvési folyamatokban mérhető. Egyszerűen és könnyen áttekinthető belső kapcsolatokkal rendelkező szervezetében az alá-, és fölérendeltségi viszonyok egyértelműek. Hátránya a rugalmatlanság, a specializáció hiányossága bizonytalanságot fokozhat, ezáltal a nevelési folyamat sérülékenysége fokozódhat. A nevelési folyamat standardizálása jelentősen csökkentheti a kockázati tényezőket. A rugalmas és adaptív intézeti közeg kialakításához szükséges az ellátandó feladategységek rendszerben való kezelése, melyhez hozzákapcsolhatjuk az intézeti alapelveket. Az intézet strukturális terei és stratégiai referenciái áttekinthetőbbé és egységes követelményrendszerbe foglalhatókká válhatnak. Ez befolyásolhatja a javítóintézettel kapcsolatos szakmaközi, szakmai kommunikáció folyamatát, intenzitását, tartalmát. A javítóintézeti nevelés végrehajtásának sajátos hierarchikus feltétele a bírósági ítélete, illetve az előzetes letartóztatást elrendelő határozat. További sajátos hierarchikus feltétele a végrehajtásnak az intézetek pedagógiai programjai alapján kap értelmet. A hierarchikus feltételek áthatják a javítóintézet teljes szerkezetét, formális és informális rendszerét, a javítóintézeti kultúra „világát”. Ebben a „világban” alapvető

feszültségmezők keletkeznek, élnek és alakítanak, hatnak folyamatosan a szakmai szereplőkre. Mind személyiségük, mind szakmai személyiségük formálódik ezekben az energia mezőkben.

A standardizálás további eredmény lehet, amikor az intézeten kívüli és az intézeten belüli, szervezeti csoportoknak is sikerül önállóan, világosan kifejtteni azokat a szakmai dolgaikat, amelyek mindannyiukat érintik.

Ebben az esetben nem a szakmai szervezet saját közérzetének javítása cél, hanem a szakterület új tanulási alapjainak lerakása. A standardizálás ebben az értelmezésben egy tanulási folyamat. A tanulás ebben a folyamatban saját magunk megváltoztatását jelenti, ami változásfolyamatot indít el multiplikátor hatásával, ami egyaránt lehet kellemetlen, fájdalommal és értetlenséggel teli, és nem utolsó sorban örömteli.

A JAVÍTÓINTÉZETI NEVELÉS MEGHATÁROZÁSA

Előzmények 1.:

A javítóintézetek felállításáról a Csemegi - kódex 27. § - a rendelkezett.

„A tervezés során felvetődött annak gondolata, hogy a fejlettebb nyugati országok mintáját vegyék alapul az intézeti rendszer kialakításánál. Ezt azonban az igazságügyi kormányzat elvetette. A magyarok "hevülékeny természete" miatt nem tartották célszerűnek a svájci rendszert, ahol az intézet teljesen nyílt terület volt, és igen laza felügyelet mellett is alig fordult elő szökés vagy jelentősebb visszaélés. Nem fogadták el sem az olasz, sem a francia rendszert, mivel ott inkább katonai fegyellemmel vezetett hadapródi iskolák jellegével működtek az intézetek. Elvetették a német mintát is annak szerzetes jellege miatt, ahol a nevelők nőtlenek maradtak, és kizárólag csak a hivatásuknak szentelték életüket. Így nálunk az intézeteket bekerített területtel látták el, és az intézeten belül a polgári életviszonyoknak megfelelő családias nevelést törekedtek meghonosítani. Ez közel sem volt azonos a valódi családi élettel, de mégis jobbnak tekintették, mint a hideg katonai szigort. Ilyen előzmények után 1884-ben felállították az első javítóintézetet Aszódon, majd további intézményeket hoztak létre 1886-ban Kolozsváron, 1890-ben Rákospalotán lányok befogadására, 1895-ben Székesfehérváron és 1905-ben Kassán.” (<http://aszod-afi.hu/intezettortenet.html>)

Előzmények 2.:

1951-ben Budapesten, 1997-ben Debrecenben létesült javítóintézet. A két intézet sajátossága, hogy létesítésüket megelőzően Budapesti Átmeneti Leánynevelő Intézet és Debreceni Leánynevelő Gyermekotthon intézetként működtek.

A javítóintézeti nevelés – mint napjainkban csak a bűnelkövető fiatalokkal szemben alkalmazható intézkedés – bár az elmúlt évtizedekben számos lényeges módosuláson ment keresztül, alapvetően betölti funkcióját, és segíti a büntetőjog nevelő céljainak megvalósulását.

Előzmények 3.:

Hazánkban a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet rendelkezik arról, hogy a 18. életévüket be nem töltött gyermekek fogva tartására csak a felnőttektől elkülönítetten kerülhet sor. E jogszabály mondja ki annak a lehetőségét továbbá, hogy a fiatalok előzetes letartóztatása a büntetés-végrehajtási intézet mellett javítóintézetben is foganatosítható. A debreceni javítóintézet működésének szakmai modell tapasztalatai igazolja, hogy:

- az ugyanazon javítóintézetben előzetesen fogva tartott, majd javítóintézeti nevelését töltő fiatalok reszocializációja eredményesebb, mint a büntetés-végrehajtási intézmény közegében végrehajtott előzetes fogva tartás és az azt követő javítóintézeti nevelés során megvalósuló reszocializáció;
- az előzetes letartóztatás javítóintézetben történő végrehajtása a gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez, és a védelemhez való alkotmányos jogának érvényesülését szolgálja, míg a büntetés-végrehajtási intézetben végrehajtott előzetes letartóztatás időtartama alatt folyamatosak a további kriminalizáló, valamint személyiségdeformáló hatások.

A javítóintézeti férőhelyek iránti szükséglet nemenkénti megoszlása jelentős különbségeket mutat. Magyarországon egyetlen lány javítóintézet működik Budapesten, pontosabban Rákospalotán 20 előzetes, 30 javítóintézeti férőhellyel.

Kapacitása évtizedes szakmai tapasztalat és statisztikai mutatók alapján, országos szinten elegendő; éves átlagos kihasználtsága 2009-ben 45%, 2010-ben 58% volt.

A lokálisan korlátozott területeken: Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Közép-Magyarország (a budapesti intézmények országos befogadási kötelezettséggel: Győr-Moson-Sopron Megye, és Komárom-Esztergom megye) rendelkezésre álló fiú javítóintézeti előzetes letartóztatást biztosító

férőhelyek kihasználtsága éves viszonylatban 98%-os, úgy, hogy egyes időszakokban jelentősen meghaladta a 100%-ot. A javítóintézeti befogadási adatok alapján az is megállapítható, hogy a felmerülő szükségletek földrajzi megoszlása eltérő.

Ahol a javítóintézeti ellátás földrajzi és pergazdaságossági szempontok szerint is „elérhető” mint például Hajdú-Bihar, Szabolcs Szatmár-Bereg, és Borsod-Abaúj-Zemplén, az összes fiatalkorú előzetes letartóztatásának a 72%-át (2009-ben) és 77%-át (2010-ben) javítóintézetben hajtják végre. A Budapesti Javítóintézet funkcionális illetékességi területéhez tartozó megyék esetén Győr-Moson-Sopron, Veszprém és Pest megye, valamint Budapest vonatkozásában ez az arány 69-72%. A dunántúli megyék esetén a javítóintézetben végrehajtott előzetes letartóztatás aránya 2009-ben 37%, 2010-ben 11% (Baranya, Somogy, Fejér, Tolna, Vas, Zala Megyék adatai).

Statisztikai adatok elemzésével igazolható a rendelkezésre álló férőhely és a bírói ítélkezési gyakorlat szignifikáns összefüggése. Azokban a régiókban, ahol működik a fiatalkorúak előzetes fogva tartását biztosító javítóintézet, ott a bírók az előzetes letartóztatás helyszínéül az esetek jelentős hányadában a javítóintézetet jelölik meg.

Az új javítóintézet a rendelkező bíró számára alternatívát biztosít annak érdekében, hogy az előzetes letartóztatás pedagógiai és fejlesztő hatású környezetben kerüljön végrehajtásra.

Jelenlegi gyakorlat:

A statisztikai számok tükrében kijelenthető, hogy a bűnözés, a fiatalkorú bűnözés kiemelt társadalmi probléma ma Magyarországon. Áttekintve az elmúlt időszak gazdasági, társadalmi, környezeti folyamatait megállapítható, a gyermek- és fiatalkorú bűnözési tendenciákat nem követték megfelelően az integrációs-szocializációs mechanizmusok. A javítóintézeti nevelés felértékelődése egyértelmű, azt nem szabad a szabadságvesztés szinonimájának tekinteni. A javítóintézeti nevelés egy fontos - és nem az egyetlen - eszköze lehet a felelős társadalomnak ahhoz, hogy minél korábban kompenzálni tudja a személyiségfejlődési deficiteket, a fiatalokat minél sikeresebben visszailleszse a társadalom közösségeibe, csökkentve annak lehetőségét, hogy a gyerekek felnőtt korukban bűnöző életmódot folytassanak.

A fiatalkorú számára ha előzetes letartóztatásba kerül, egyáltalán nem közömbös, hogy azt javítóintézetben vagy büntetés-végrehajtási intézetben tölti. A javítóintézet pedagógiai hatásmechanizmusa és a börtön kényszerítő jellegű hatásmechanizmusa eltérően kondicionál, specifikus ártalmaik meghatározhatják a fiatal jövőjét, reszocializációját célzó folyamatban való együttműködésének minőségét.

A szakfeladatot az alábbi szerkezetben látják el:

- Előzetes letartóztatásba helyezett fiatalokot fogad be a budapesti, debreceni, rákospalotai intézet;
- Javítóintézeti nevelésre utalt fiatalokot fogad be az aszódi, a debreceni és a rákospalotai intézet;
- Utógondozói ellátást biztosít az aszódi, debreceni és a rákospalotai intézet.

Jelenleg négy javítóintézet működik hazánkban, fiúk számára Aszódon, Budapesten és Debrecenben, lányok számára pedig Rákospalotán. Az ötödik intézet építése folyamatban van Nagykanizsán. A tervek szerint a legújabb javítóintézet 2015-ben nyitja meg kapuit fiúk számára. Az intézet építésével egy időben kezdődött meg a javítóintézet szakmai standardjainak kidolgozása. A standardizálás a szakmai kísérletek eredményeit, a jó gyakorlat módszertani ajánlásait, az intézményrendszer további fejleszthetőségének lehetőségét feltárva a nevelési értékeink megszilárdítását szolgálja. Ezzel a módszertani fejlesztéssel a gyakorlat lehetséges egységesítésének újra alapozását biztosítja a javítóintézetek szakmai közössége.

A jogerősen elítélt fiatalokot bűnelkövetők száma 2013-ban 5623 fő volt (68769 fő felnőtt korú). A javítóintézetben jogerős javítóintézeti nevelését 2013-ban 177 fő növendék töltötte, mely létszámból 12 fiatalokot leány volt.

2015. január 1. napjával hatályba lépett a büntetések, és intézkedések végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény, és ezzel egyidejűleg hatályát veszítette a büntetések és intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. tvr.

Az új Bv. kódexszel egy 35 éves korszak zárult le, és egyúttal egy új vette kezdetét. A hatályos rendelkezések alapján a javítóintézeti nevelés az egyetlen olyan szabadságelvonással járó intézkedés, amit csak fiatalokotakkal szemben lehet alkalmazni.

A 2013. évi CCXL. törvény a javítóintézetek rendtartásáról szóló 30/1997. (X.11.) NM rendeletben - a továbbiakban: Rendtartás - szabályozottak jelentős részét törvényi szintre emelte.

A jogalkotó ezzel a jogszabályi döntésével kinyilvánította bizalmát a javítóintézet jogintézményében, és egyúttal meghatározta szándékát a jelenlegi intézményrendszer megerősítése érdekében.

Korszakos szakmai utat tett meg a közelmúltban a javítóintézetek közössége, így visszaszerezheték a korábban megvont, elvesztett bizalmat a létükkel, működésükkel és szakmai a hitvallásukkal kapcsolatban.

A JAVÍTÓINTÉZETI NEVELÉS MISSZIÓJA

Legfontosabb célunk, hogy a gondozásunkra, fejlesztésünkre bízott növendékek számára biztosítsuk a személyiségfejlődést serkentő feltételeket. A javítóintézeti nevelőközösség az elfogadás, az empátia, a következetesség és hitelesség alapján alakítja ki a fiatalokkal való együttműködést. Ezért a személyiségfejlesztés, kiegészítve a korrigáló neveléssel az egyéni, személyre szóló nevelési, oktatási programokkal valósul meg.

A javítóintézet sajátos nevelési és élethelyzetben a célkitűzések és pedagógiai elvek szerint fejlesztik növendékeiket. Szakmai célunk, hogy működés egységesítésével meghaladjunk egy lehetséges belterjes és önkényeskedésekkel jellemezhető intézeti társadalom kialakulásának lehetőségét vagy állapotát. A programok és az alkalmazott módszerek egyetlen célt szolgálnak: a központban álló javítóintézeti fiatal szükségleteinek kielégítését. Szempontrendszerünk egységes értelmezése igényli annak a szemléletnek a túllépését, amely szerint a fiatal erkölce az izolált intézeti környezetben akarata ellenére, büntetésből megjavítható. A büntetésből való megjavítás téveszméjének meghaladásával, az erkölcsi felháborodás helyett a fejlesztés alapszabályaira irányítjuk a figyelmünket. Elvünk, hogy a fejlesztés alapjának tekintjük a fiatalban rejlő pozitív értékeket, felhasználva szűkebb és tágabb környezetének támogató erejét.

Alapelveink:

Szakmai alapfogalmaink ismételt egységesítésére lehetőséget biztosít a standardizálás és a mentorálás szakmai egységének megvalósítása. Megváltozott a társadalmi környezet, a nevelőközösségek folyamatos átalakuláson mennek keresztül és alapvetően változott meg a javítóintézeti növendékek motiválhatósága. A változás a környezet feltételrendszereiben is felismerhető ez kölcsönhatásban áll a nevelőtestületekkel és így a gondozásukra bízott fiatalok személyiségének fejleszthetőségével.

A javítóintézet alapfeladata a befogadott fiatal reszocializációjának biztosítása.

A reszocializáció fogalma ebben a szakmai térben a kriminalitás fogalmát és annak személyiség befolyásoló hatásrendszerét egyaránt feltételezi.

A reszocializáció ebben az értelemben a növendékekkel szembeni társadalmi kirekesztődés megszüntetésének és a társadalomba való visszavezetésének kettős folyamatát jelenti. Sikeres megvalósíthatóságának lehetőségeit az általánosan elfogadott normarendszer és az ettől eltérő egyéni normák viszonya határozza meg.

A normakövetés képessége és a normáktól való eltérés motivációjának ellentétpárja határozza meg a fiatal együttműködési készségét. Ismeretes és egyben gyakori felismerés a javítóintézeti ellátás során, hogy ami a többségi társadalom normarendszerében deviancia, vagy szocializációs zavar, az

a növendékünk saját viszonyrendszerében, családjában, része a szocializációjának. Ennek alapján a javítóintézeti nevelés végrehajtása során a reszocializáció a gyermek sikeres társadalmi integrációját támogató folyamat, amely a meglévő devianciák korrekciójára is irányul.

Alapelvünk az, hogy a javítóintézeti reszocializáció olyan komplex és speciális fejlesztési folyamat, amelynek célja a bűnelkövető fiatal speciális szükségleteinek SZOCIÁLIS, ÉRZELMI, NEVELÉSI-OKTATÁSI, MENTÁLHIGIÉNÉS, EGÉSZSÉGÜGYI célszerű kielégítése által a szocializációs szintjének fejlesztése. A fejlesztéssel célunk a növendék szociabilitásának, beilleszkedési, normakövető életvezetési esélyeinek növelése. A javítóintézet büntető jellegének folyamatos háttérbe szorításával egyidejűleg, a terápiás szemlélet folyamatos előtérbe helyezésével kívánunk hatni a fiatal személyiségére.

Ebben a folyamatban következetesen felvállaljuk a javítóintézeti nevelés kettősségét, ami jogintézményből és intézményrendszerünkől önmagából ered: bezárva nevelni.

A javítóintézet szakmai terében feladatot ellátó szakember a tevékenysége végzése közben ugyanazon fogalom, ugyanazon elv alatt ugyanazt értik akkor is, ha eltérő gyakorlati tapasztalattal rendelkeznek, és különböző szakfeladatot látnak el.

Ez segíti elő a szakmai program hatékony és sikeres megvalósítását, a feladat ellátásának egységesítését.

Növendékeinkkel szemben a büntető igazságszolgáltatás az ítélet meghozatalával egyidejűleg befejezte a küldetését. Rendeltetésünk nem a fiatal megbüntetése. A növendék befogadásával javítóintézeti fejlesztő, korrekciós nevelés veszi kezdetét. A javítóintézet nem büntető intézet. Személyzete nem a büntetés végrehajtás személyzet, ezért módszertanában és a feladat ellátáshoz történő viszonyulásában sem válhat hasonlatossá a büntetés végrehajtással. A javítóintézeti nevelés időtartama alatt a teljes személyzetnek közös a célja: a növendék személyiség fejlődésének támogatása. Ezt a fejlesztő tevékenységet az emberi méltósághoz való jog mindenek feletti tiszteletben tartásával kell megvalósítanunk.

A javítóintézetek szakmai programja, pedagógiai szerkezetének középpontjában az egyéni szociális szükségletet elsődlegesen és meghatározó módon kielégítő otthoncsoportok, az otthon részleg áll. Feladata kettős: megfelelni az elsődleges szocializációs célnak, részt venni a gondozás folyamatában. A totális-intézmény nevelési eszközrendszerével, sérülés-specifikus szempontrendszer alapján, nevelési egységekben valósul meg az egyéni fejlesztés. A nevelő és a pszichológus feladata a szakszerű diagnosztika, valamint pedagógiai, gyógypedagógiai módszerek alkalmazásával a fiatal ráhangolása a számára optimális egyéni nevelési program vállalására. A szakmai program teljes időszakában a növendék részére a nevelő, mint támogató, koordináló

személy van jelen. A fejlesztés során a növendék által elért és teljesített szocializációs szint az alapja az elérhető kedvezményeknek.

A pszichológus szerepe a befogadás pillanatától kezdve fontos és meghatározó.

A csoportdinamika illetve a növendékek egyéni mentális, pszichés állapotának nyomon követése mellett lényeges, hogy a titoktartást betartva, a pszichológus folyamatosan tájékoztassa megfigyeléseiről, a növendékről kialakult benyomásáról, véleményéről a csoport nevelőit. Lényeges a folyamatos párbeszéd, melynek során a nevelők is egyéb információkkal egészíthetik ki a pszichológus vélemény-alkotását. A Nevelési napló kitöltését a nevelővel megbeszélve segíti.

ESETMEGBESZÉLÉSEK

A növendék személyiségállapotának nyomon követésére szolgálnak a csoport pszichológusa és nevelői körében tartott **esetmegbeszélések**. Szükséges esetben részt vesz más csoport pszichológusa, aki foglalkozik/foglalkozott a növendékekkel (pl.: terápiás-jellegű csoporton), tanára(i), osztályfőnöke, szakoktatója, zárt intézeti részleg nevelő(i)je.

Gyakoriságuk: a növendék befogadó csoportból való kihelyezését követő 3. hónap, 7. hónap, illetve az elbocsátás előtti 1 hónapon belül. Azoknál a növendékeknél, akik több mint egy évet töltenek a javítóintézetben, a fentiekén túl, 4 havonta javasolt az esetmegbeszélés.

A megbeszélés **általános szempontjai**: a növendék pszichés és mentális állapotváltozása (frusztráció tűrése, iskolai teljesítménye, volt-e krízis helyzetben); aktuálisan kitűzött rövid és hosszú távú nevelési célok, a korábbi célok elérésének értékelése, pszichológusi támogatás szükségessége, annak módja, társaihoz való viszonya (csoportban betöltött szerepe), intézeten kívüli kapcsolatai (külső kötődési személy).

Az egyes alkalmak kiemelt szempontjai a növendék tekintetében:

3. havi megbeszélésnél: intézetbe, csoportjába való beilleszkedése, ha volt már eltávozáson/szabadságon annak értékelése, ha nem, annak lehetősége.

7. havi megbeszélésnél: autonómia szintje- mennyire igényel szoros, direkt nevelés, mennyire önállósítható, felelősségtudatának szintje, igény szintje.

Elbocsátás előtti 1 hónap: elbocsátást követő tervei, külső kapcsolatai, mennyire tudta teljesíteni a korábban kitűzött célokat, aktuális pszichés állapota (megjelent-e bizonytalanság-érzet, feszültség).

Az egyes alkalmakat megelőzheti eseti pszichológusi konzultáció a növendékekkel, hogy a fenti szempontokról a pszichológus alaposabb képet alkothasson.

Az **elbocsátás előtt** külön javasolt az egyéni pszichológusi konzultáció a növendék jövőképe megismerése miatt, ha bizonytalan benne, támogatásul annak kialakításában.

A **zárt intézeti részlegbe** került növendékek esetmegbeszélésén a csoport pszichológusa illetve a

zárt csoport egyes nevelői vesznek részt, indokolt esetben a zárt intézeti részleg pszichológusa (hosszabb idejű zárt intézeti részlegben való tartózkodás) és csoport nevelője (zárt intézeti részlegről való kihelyezés előtt) is.

Az esetmegbeszélést a pszichológus kezdeményezi.

A javítóintézet szakmai tevékenységének kiemelt szempontjai:

sérülésspecifikus fejlesztési cél meghatározása

a megoldandó problémáknak az elsődleges szocializációs közeggel való összefüggésének feltárása

a fejlesztésre fordítható idő hatékony kihasználása

a további kriminalizálódás fékezése

az önkéntesség lehetőségének biztosítása

KÖVETKEZETESSÉG

A növendéket meg kell ismertetni a javítóintézeti nevelés időszaka alatt a rá vonatkozó szabályokkal, ezek a :

Házirend

Napirend;

Hetirend;

Jogok és kötelességek;

Jutalmazás és büntetés dokumentumok, mint fő dokumentumok.

A szabályok akkor használhatóak, ha azokat a nevelő értelmeztetni tudja és a fiatal azokat megérti.

A szabályok felelőssé tesznek bennünket. Felelősségünk abban áll, hogy ismerjük meg és tartsuk be szabályainkat. Ne akarjunk változtatni, rajtuk naponta azért, mert nehézséget okoz betartásuk, betartatásuk. Tiszteljük hivatásunkat és tartsuk tiszteletben hivatásunk szabályait.

Felelősek vagyunk a kivételekért is. Felelősségünk abban áll, hogy a kivételek okát és indokoltságát tudatosítjuk.

A tudatosítás a növendékekkel közvetlenül foglalkozó szakembereket, a növendék csoport környezetét és a növendéket érinti.

SZOCIALIZÁCIÓS SZINTEK PROGRAM

A közösségben történő egyéni fejlesztést támogató eszközökkel szocializációs szintekre épülő rendszer működtetésével követelményeket támasztunk a növendékek elé.

A követelmények egymásra épülnek, - kumulált hatást gyakorolva, - a magasabb szinteknek megfelelően egy magasabb szocializációs értékeket feltételeznek, melyek mind inkább megközelítik a többségi társadalom által elfogadott értékeket, normákat, és ezzel támogatják a társadalmi reintegráció sikerességét.

A fokozódó követelménytámasztással párhuzamosan nő a növendékek döntési szabadsága, felelőssége, asszertivitásának lehetősége, valamint szélesedik az elérhető kedvezmények köre.

Meghatározó a növendékek rendszeres értékelése, amely csoportszinten a havi értékelő foglalkozásokon történik, a csoportnevelők egyetértésével.

A pedagógiai rendszer folyamatos együttműködést és információáramlást igényel a különböző nevelési szintek között. Az értékeléseknél figyelembe kell venni a növendékekkel foglalkozó tanár, osztályfőnök, szakoktató, éjszakás gyermekgondozó véleményeit. Rendkívüli esetben a szolgálatban lévő csoportnevelő hoz határozatot, erről értesíti munkatársát. A helyettesítő nevelő a kedvezményes jogokat korlátozhatja.

A szocializációs szintekre épülő pedagógiai program elősegíti hogy:

- a növendékek a normakövető magatartás elsajátításához hasznos készségeket és magatartásformákat tanuljanak meg
- olyan személyiségjegyek (pl. önismeret, önellenőrzési képesség) fejlődjenek ki, melyek elősegítik a normakövető és jogkövető alkalmazkodás és magatartási szokások kialakulását
- a tanulás- és munkamotiváció kialakuljon, ill. fennmaradjon
- a növendékek alkalmassá váljanak az önálló munkavégzésre
- a növendékek képessé váljanak alkalmazkodni a közösséghez

A növendék teljes nevelési időtartama időszakokra tagolódik.

Az időszakrendszer három lépcsős, az alapszint az első időszak (szint).

Minden a csoportba be- vagy visszakérülő növendék az első szintről indul.

Az időszakok közötti mozgást – előre ill. visszalépés – időminimum és a meghatározott követelmények teljesítése határozza meg.

A követelménytámasztás dimenziói – az értékelés területei:

iskola- munkahely- otthon

- iskolai teljesítmény, szorgalom
- munkafoglalkoztatás során nyújtott teljesítmény
- csoportban végzett tevékenység

- közös munkában való részvétel
- közösségi munkavégzés
- a növendék fegyelmi helyzete
- együttműködési készség – empátia, tolerancia, szolidaritás, a feladatok egymás közti megosztása stb.
- környezethez való viszony
- konfliktuskezelés – vitakészség, véleményalkotás és kifejezés
- személyes higiéne – igényesség
- értékelő készség
- kommunikációs készség
- környezet rendben tartása

Az időszak megállapítás fő módszertani elemei:

- befektetett munka- elért eredmény (képeségek alapján)
- következetesség
- fokozatosság
- ösztönzés
- kritériumok alapján történik
- kedvezmény megvonás
- személyre szabott”

A tematika alapján a szakmai programhoz igazodó módszertani anyag készíthető csoportra lebontva, mely az egyéni és közösségi eredmények, fejlődés értékelését alapvetésként kell kezelje.

A szocializációs nevelési színtereken szervezett program célja: az intézet szakértői csoportjának nevelési - gondozás – fejlesztési - korrekciós tervének figyelembe vételével, a csoport nevelői által időszakonként elkészített programmal, az egyéni fejlesztés megvalósítása.

PEDAGÓGIAI FELADATUNK

A kulturáltsági szint emelése. Elsősorban az oktatáson keresztül valósul meg, valamint a csoportkörnyezetben az életmód és a viselkedésmód módosításának eszközrendszerével.

A szocializációs folyamat hiányosságainak pótlása, illetve korrigálása. Főleg az életmód, életrend kialakításán keresztül a csoportkörnyezetben, az oktatási és munkacsoportok kapcsolatainak segítségével.

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek fejlesztése. Alapvetően magával a munkafoglalkoztatással, a szakmai oktatással, szakképzéssel, frusztráció tolerancia növelésével s az erkölcsi struktúrák erősítésével, az önkontroll fejlesztésével.

A viselkedés formálása. Terápiákkal, tréningekkel, a napi rendszerességgel megtartott programokkal és a szűkebb-, tágabb környezet bevonásával.

Az érzelmi élet fejlesztése. Szorongások oldásával, a reális énkép kialakítása, a referencia személyek, csoportok iránti viszonyulás formálásával, a szabadidő helyes felhasználásával, oktatással és mindenek felett a nevelőkkel és a társakkal kialakított érzelmi kapcsolatokon keresztül.

Az erkölcsi fejlődés elősegítése. A tevékenységek rendszeres értékelésével az érzelmi élet fejlesztése által.

A testi nevelés az egészséges életmód kialakítása. Az életmód, életrend elemein keresztül és a viselkedésmódosítás eszközrendszerével, a sport-mozgás rendszerességének biztosításával.

A fentiek elérése érdekében szükséges és kívánatos, hogy a növendékekkel foglalkozó szakember:

- identifikációra alkalmas pozitív referencia személy legyen,
- a fiatal szükségleteinek pontos diagnózisát ismerje,
- aktív legyen,
- a nevelői vezetés céltudatosságát érvényesítse, nem kizárva a spontaneitást, intuíciót,
- optimális környezet kialakítására törekedjen,
- szaktudását fejlessze,
- terápiás légkört alakítson ki.

A program és az alkalmazott módszerek egyetlen célt szolgálnak: a központban álló gyermek szükségleteinek kielégítését.

Szempontrendszerünk értelmezése igényli annak a szemléletnek a túllépését, amely szerint a fiatal erkölce az izolált intézeti környezetben akarata ellenére, büntetésből megjavítható.

A büntetésből való megjavítás téveszméjének meghaladásával, az erkölcsi felháborodás helyett a fejlesztés alapszabályaira irányítjuk a figyelmünket.

Elvünk, hogy a fejlesztés alapjának tekintjük a fiatalban rejlő pozitív értékeket, felhasználva szűkebb és tágabb környezetének támogató erejét.

Elsődleges tennivalónk a fiatal problématerképének elkészítése a Nevelési Naplóban:

A problématerkép tartalmazza a szomatikus – intellektuális – alkalmazkodási állapotot.

A problématerképet az egyes szakmai részterületek szakemberei készítik el.

- Elsődleges a szomatikus állapot részletes feltérképezése, amit alapvetően az orvos végez el. (Az orvos, illetve annak közvetlen munkatársai és a befogadó részleg nevelői napi kapcsolatban állnak egymással.)

- az intellektuális, tanulásképességbeli problémák kiszűrése a szaktanár, gyógypedagógus;

- a munkahelyi szakképzésbeli nehézségek számbavétele a szakoktató, munkaoktató;

- a klinikai jellegű gondok feltárása a pszichológus;

- az alkalmazkodási integráció, családi környezeti és társadalomellenes magatartás tüneteinek összegyűjtése a nevelő feladata.

A befogadást követő 30 napon belül elkészített első interjú és a szakmai megállapítások képezik a fejlesztési program alapját. Az első interjút a személyiségvizsgáló csoport tagja veszi fel, a további szakmai megállapításokat a fiatallal kapcsolatban lévő pedagógusok rögzítik. Az érintett kollégák megbeszélések keretében meghatározzák a fejlesztés célszerű hangsúlyát, kiválasztják az elsődleges és egyidejűleg megoldandó feladatokat, a befogadást megelőző időszak és a reintegráció lehetőségének figyelembe vételével.

A szakmai egyeztetéseken alapuló fejlesztő munkánknak az a lényege, hogy a nevelési-oktatási folyamat a növendék egyéni szükségleteihez igazodva működjön. Munkamódszerünk részét képezi

a családdal, társintézeti munkatársakkal történő alkalomszerű és a növendékekkel történő folyamatos egyeztetés.

Határidő: a befogadást követő 30 napon belül

Dokumentálás: Nevelési Napló

Feladatok a növendék szükségleteinek értékelésében

A Nevelési Naplóban rögzítendő szükségletek:

egészségügyi - nevelési-oktatási - mentálhigiénés - szociális

Egészségügyi szükséglet

Befogadáskor az orvos vagy asszisztense megállapítja a közösségbe helyezhetőséget.

Az **orvos** elvégzi a szomatikus status vizsgálatot - indokolt esetben szakorvosi ellátást kezdeményez - a befogadást követő 5 munkanapon belül. Megállapításait a befogadást követő 30 napon belül az asszisztensek rögzítik a Nevelési Naplóban.

Nevelési-oktatási szükséglet

A befogadó csoport munkatársai a befogadástól számított 30 napon belül:

-a képzésért felelős vezetővel konzultálva -figyelembe véve a bemutatott iskolai bizonyítványa és ismeretei, képességei alapján- meghatározzák az oktatásban való részvétel lehetőségét

-a személyiségvizsgáló csoport véleménye alapján meghatározott nevelési célokat figyelembe véve javaslatot tesznek a növendék csoportba helyezésére

A nevelési-oktatási szükségleteket a befogadó csoport munkatársai a kihelyezés előtt rögzítik a Nevelési Naplóban.

Mentálhigiénés szükséglet

A **személyiségvizsgáló munkacsoport** tagjai - pszichológus, gyógypedagógus és pedagógus kollégák- az anamnézist, interjút, megfigyeléseiket, szakértői véleményüket egyenként rögzítik, a befogadást követő 30 napon belül a Nevelési Naplóban.

Az egészségügyi – nevelési-oktatási – mentálhigiénés szükségletek megállapítása és dokumentálása alapfeltétele a befogadó csoportból történő kihelyezés elrendelésének.

Szociális szükséglet

A személyiségvizsgáló munkacsoport szakvéleménye figyelembe vételével, a **nevelőtanár** a Nevelési Naplóban rögzíti, az osztályfőnök, a szakoktató, szaktanár, munkaoktató és a gyermekfelügyelő megfigyeléseit.

Feladatok a nevelési folyamat szakmai kapcsolat rendszereinek működtetése érdekében:

Lehetőség szerint a hivatalosan kialakított kapcsolati rendszert ki kell egészíteni a nevelő által kiépített, és a növendék közvetlen környezetét érintő kapcsolati rendszerrel.

Lehetőség szerint szűrni és fékezni kell a növendék krimenes kapcsolati rendszerének működését.

Az információk megosztása és megismerése szükséges minden munkatársunk számára, aki a növendék egyéni fejlesztésében részt vesz.

Szükség szerint, de legalább a havi értékelés napján a Nevelési Naplóban dokumentálja minden növendéssel foglalkozó a növendéssel kapcsolatos észrevételeit és hivatalos információit.

A „terápiás szerződés” (nevelő és növendék):

A növendék bizonyos mértékű részvétele saját fejlesztési tervének kialakításában személyiségállapotának alapján biztosítható és vállalható. A nevelési folyamat alatt ennek alapján a nevelő és a növendék között létrejön egy szerződés. Ez a szerződés -a megismerés folyamata során változtatva-, támogatja a fiatal a nevelési cél megvalósításában. Ez kiemelt szerepet ad a referencia személynek, vagyis a nevelőnek. Ez a szerződés hivatott arra, hogy jobban biztosítsuk a nevelési folyamatban a fiatal önkéntes részvételét.

A nevelési folyamatban a növendék együttműködésének fejlődése hatással van a kényszernevelési helyzet oldására.

A nevelési cél módosítható, de nem adható fel. Ez az elv segíthet hozzá a kényszernevelés oldásához.

Az értékelő megbeszélések (a nevelő és kollégái között):

Értékelő megbeszélések: havi, heti, napi, eseti

A havi és heti értékelő megbeszélések az egyéni visszajelzés és értékelés, valamint a csoportkohéziós történések szempontjából kiemelten fontosak.

A növendéket, a csoportot és a csoporttörténéseket értékelő megbeszélések általában lezárnak egy fejlesztési ciklust és meghatározzák a következő fejlesztési szakasz tartalmát. Ez jelentheti a korábbi fejlesztési folyamat folytatását a kívánatos módosítások megjelölésével. A megbeszéléseken a résztvevők fogalmazzák meg fejlesztési elképzeléseiket. Az egyeztetések eredményeit, a fejlesztés irányainak megállapítását, a szükséges tennivalókat kollégáink az adott problémakörhöz tartozóan a Nevelési Naplóban rögzítik, egyben jelzik a fejlesztés várható kihatásait a növendékre és az adott nevelési területre.

A hatékonyság érdekében :

-Nélkülözhetetlen az, hogy a fiatal értse azt, hogy mit várnak tőle.

-Elengedhetetlen az, hogy a fiataalt az általa belátható időszakra motiváljuk.

-A legfontosabb mégis az, hogy olyan követelmény és motivációs rendszer elé állítsuk őt, amit ha ért és elfogad, akkor azt a képességei mozgósításával teljesíthesse.

Biztosítani kell a növendék számára a vélemény nyilvánítás jogát.

Feladatok a szakmai - módszertani kapcsolatokban:

A nevelésben résztvevő szakemberektől **tudatos tervezést** és **folyamatos elemzést** igényel a növendék szocializációjának befolyásolása. A tudatos tervezés, mint szakmai igény elengedhetetlen a javítóintézeti nevelésben résztvevő szakemberrel szemben.

Szakmai módszertani kapcsolatunk célja az, hogy a tanár, a szakoktató, a munkaoktató, a gyermekfelügyelő hozza összhangba fejlesztési tervét, elképzelését a nevelőtanár által megfogalmazott fejlesztési programmal.

Részletes feladatok a szakmai kapcsolatrendszer működéséhez:

a

Tanár

a növendék intellektuális képességeinek megismerése után a tanulási képességének állapotát felmérve az előrehaladás ütemének megfelelően határozza meg a felzárkózás mértékét,

a fejlesztés irányát és erről folyamatosan konzultáljon a nevelővel, valamint oktatási - képzési tervéhez vegye figyelembe a **nevelő** által feltárt szocializációs elképzeléseket,

a

Szakoktató, munkaoktató

a növendék munkavégzési képességének megfelelően határozza meg a fejlesztés irányait. A képességek, jártasságok mértékében, a munkaidő munkáltatással történő kihasználásával fokozza a szakmai fejlesztés ütemét, figyelembe véve a **nevelő** által irányított szocializációs folyamatot,

a

Gyermekfelügyelő

a csoporttal kapcsolatos **nevelői** szakmai elvárásoknak feleljen meg, segítse ezzel a növendék szociális szükségleteinek kielégítését. Jelezzen minden csoporttörténést, dokumentálja azokat az eseményeket amik a napirendtől és a napi gyakorlattól eltérnek.

a

Pszichológus, gyógypedagógus

konzultáljon a **nevelő**vel és az egyéni terápiában résztvevő növendékekkel kapcsolatos információit folyamatosan biztosítsa részére. A klinikai esetet azonnal jelezze, szükséges esetekben kezdeményezze a fiatal neurológiai vizsgálatát, egyidejűleg fogalmazza meg a nevelőnek az általa indokoltnak tartott beavatkozási javaslatát. A nevelő az általa észlelt problémát jelezze a pszichológusnak, gyógypedagógusnak.

az

Orvos

végezze el a növendék vizsgálatát, időszakos felülvizsgálatát és a szükséges kezelést, erről időben tájékoztassa a **nevelőt**, aki az általa észlelt változási tüneteket időben jelzi az orvosnak.

Miért kell ennek a szakmai – módszertani kapcsolatrendszernek működnie?

Azért, mert ezek az információk szükségesek ahhoz, hogy a növendék fejlesztését programszerűen és szakszerűen tudja tervezni a **nevelő**. Ebben a folyamatban válhat a szakember a növendék számára hiteles és elfogadott személlyé és nem csupán az intézeti hatalom megtestesítőjévé.

A szakmai - módszertani együttműködés folyamatában oldódhat a nevelő egyszemélyi felelős szerepe és ez óvhatja őt a túlvállalásoktól. A módszer alkalmazása során az érintett szakembereknek meg kell tudniuk fogalmazni a helyzetfelmérés után, hogy honnan hová akarják elvezetni a fiatalt, ezzel kapcsolatban pedig a nevelőnek készen kell állnia arra, hogy közvetítse a növendék számára az elvárásokat.

A nevelőnek a nevelési folyamat szinten tartása és fejlesztése érdekében, a kollégák és a növendék részére ismételten újra és újra meg kell fogalmaznia a tennivalókat. A meghatározásokat dokumentálni kell a Nevelési Naplóban és erről tájékoztatni kell a fiatalt.

A fejlesztő programban résztvevő kollégáktól közös és egyéni szakmai felelősséget igényel a fiatalra célzottan irányuló és ellenőrzött szakmai elképzelések megvalósítása.

„JELLEMRAJZ FÜZET”- NEVELÉSI NAPLÓ

A pedagógiai munka tervezése, az eredmények dokumentálása a tudatos, szakmai kompetenciáit teljes körűen működtető pedagógus jellemzője.

Természetesen minden javítóintézet sokrétű adminisztrációs munkát végez, melyek között kiemelten fontos a fiatalok növendékügyi, nevelési adminisztrációja. Nyomtatványok, füzetek, vélemények, feljegyzések, kimutatások ...mind-mind a növendékhez kapcsolódóan. Mappában, dossziében, dobozban tárolva, jegyzéken listázva, különböző helyeken tárolva. Az elemzés, a szintézis anyagai nem állnak rendelkezésre minden szintéren.

Az Aszódi Javítóintézetben a „Jellemrajz füzet” évtizedeken át próbálta segédeszközként szolgálni a növendék fejlődését követő alapidokumentumaként a szükséges információk, események, eredmények, hiányosságok rögzítésével a célkitűzések megvalósulását. Ez egy négyzettrácsos füzet volt. Használata, tartalma nem volt részletezően szabályozva, mellékletei pszichológiai vélemény, ruházati jegyzék, melyek néha elkallódtak. Aszódon az 1980-as évek második felében készült el a „Egyéni fejlesztési terv” első változata. Az akkori dokumentum sok tartalmi, szerkezeti átalakítás után nyerte el jelenlegi ajánlott formáját. A fekete szövegrész jogerős intézkedés és előzetes fogvatartás esetén javasolt, a színes(kék) fejezetek a jogerős intézkedés hatálya alatt állókra

vonatkoznak. A napló minden a fiatalkorúval kapcsolatos fontos információ rögzítésére alkalmas. A növendék fejlődése az időszakonként elkészítendő státuszvizsgálatokkal, a havi értékelések rögzítésével, a fejlesztési területek meghatározásával, valamennyi a növendékekkel foglalkozó szakember számára nyomon követhető. A folyamatot a nevelő koordinálja. A naplóba tanár, pszichológus, orvos, szakoktató, gyermekfelügyelő a nevelővel való megbeszélések alkalmával bejegyzést tehet, közösen határozhatnak meg újabb célokat illetve módosíthatják a korábbiakat az eredményes nevelés érdekében. A napló szakszerű, szorgalmas használata alkalmassá teszi azt akár tudományos kutatások, módszertani elemzések elvégzésére, mely a javítóintézetekben folyó munka eredményességét, hitelességét erősítheti. Alkalmas lehet igényes, az eredményeinket bemutató publikációk elkészítéséhez, mely egy lehetőség, hogy sikeresen csökkenthető legyen a neveltjeinkkel szemben kialakult társadalmi előítélet.

(A naplóban az egyes fejezetek, alpontok tetszőleges mértékben bővíthetők akár elektronikus, akár papíralapú a dokumentum!)

A nevelési folyamat központi és a növendék számára meghatározó szereplője a nevelőtanár.

A nevelőtanár az, aki a javítóintézet, mint rendszer képviselőjeként döntéseivel befolyásolja a növendék személyiségfejlődésének folyamatát.

Kutatásában igazolja vissza ennek az elvnek a kiemelt fontosságát és nélkülözhetetlenségét

Kerecsi Klára-Kó József-Gosztanyi Géza: A fiatalkorúak büntető igazságszolgáltatásának hatékonysága: a fiatalkorú elítéltek utánkövetéses visszaesési vizsgálata, Budapesti Szociális Forrásközpont, Budapest, 2007. tanulmányából:

„A kutatás során nagyon kedvező kép rajzolódott ki a javítóintézetekről. A bekerülő fiatalok többsége nem büntetés-ként, hanem egyfajta segítségként élte meg az ott töltött időt, mely lehetőséget adott számukra, hogy szakítsanak korábbi magatartásukkal, és ehhez a folyamathoz megfelelő segítséget is kaptak. Az intézetekben dolgozó nevelők rendkívül jól szerepeltek. A fiataloknak kedvező tapasztalataik vannak velük kapcsolatban, és az összegyűjtött adatok az bizonyítják, hogy a többségnek valós és hasznos segítséget nyújtottak. A vizsgálat eredményei szerint a javítóintézeti elhelyezés nagyon hasznos jogintézmény, a bekerülő speciális populáció számára reális lehetőséget teremt életvezetési problémáik egy részének megoldására, és több területen javítja az intézetben nevelt fiatalok esélyeit.”

A rendszerben a hatás nemcsak átsugárzik a rendszeren, hanem vissza is hat, és változtatást eredményez. A rendszerben minden működés eredményessége, befolyásolja a rendszer más részeinek hatékonyságát.

Az ellenőrzés és az információk cseréje gyakran elegendőek ahhoz, hogy megváltozzon egy elégtelen működés. A hatékonyságot segítő visszacsatolás fő eleme: a működés szakmai ellenőrzésének folyamata.

A reszocializáció komplex hatását javítóintézetben csak rendszerszemléletű megközelítésben lehet biztosítani. A cél az, hogy a részterületek szakembereivel a nevelőtanár olyan információs rendszert működtessen, ami arra teszi alkalmassá, hogy a növendéke érdekében időben tudja meghozni döntését. Hatékonyságát az adja, hogy a nevelési tervek a diagnosztikus adatok alapján kiválasztott elsődleges fejlesztési hangsúlyokra és módszerekre épülnek.

A Nevelési napló a javítóintézeti nevelés végrehajtásának szakmai céljaihoz igazodó adminisztrációs követést tesz lehetővé a fiatalok javítóintézeti nevelése alatt, melyet standardként alkalmazva a következőkben ajánlunk.

fejléc, intézeti logó

Nevelési napló

Név:.....

Tksz:

I. Telefonszámok elérhetőségek, gondozási helyek,
gyámok, pártfogók nevei, egyéb jegyzet:

I. A NÖVENDÉK SZEMÉLYI ADATAI

(Növendékügy tölti ki)

NEVE:.....TKSZ:.....

Születési hely, idő:.....

Állandó lakcíme:.....

Tartózkodási helye:.....

Anyja neve:.....

Apja neve:.....

Törvényes képviselő (gyám) neve, címe, telefonszáma:.....

.....

Pártfogó neve, címe, telefonszáma:.....

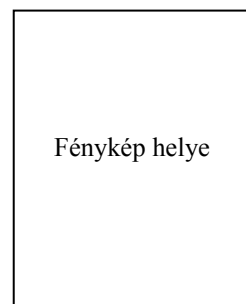
.....

Iskolai végzettsége:.....

TAJ száma:.....

Intézetünkbe érkezésének ideje:.....

Fogantatbavétel ideje:.....

Intézetünkbe kerülésének oka, ítélete:

Őrizetbe véve:

.....
.....

Előzetes letartóztatásba helyezve:

.....

Előzetes letartóztatás elrendelt időtartama:

Befogadás időpontja: év hó nap

Eljáró rendőrkapitányság:

.....Ügyszám:

Előzetes letartóztatást elrendelő

bíróság:.....Ügyszám:

Ügyészség:Ügyszám:.....

Előzetes letartóztatás a beutaló ítélettel kapcsolatban:

.....

Javítóintézeti nevelést elrendelő bíróság:

..... Ügyszám:

Ítélet száma:

Bűncselekmény:

.....

Folyamatban lévő ügye: van nincs

	Beutaló ítélettel kapcsolatban	Újabb jogerős ítélet ideje, száma, vagy szökés ideje -----	Újabb jogerős ítélet ideje, száma vagy szökés ideje -----	Újabb jogerős ítélet ideje, száma, vagy szökés ideje -----	Újabb jogerős ítélet ideje, száma, vagy szökés ideje -----
Ideiglenes elbocsátás					
Végleges elbocsátás					

Távozott:.....év.....hó.....nap

Ok:

II. HELYZETELEMZÉS (Befogadó csoport nevelője tölti ki)

1. A növendék nevelési szinterei:

2. Szülők, nevelőszülők jellemzői, szociális háttér:

Szociális jellemzők:

Család (összetétele, szociális és kulturális háttér, családon belüli kötődések):

Környezet:

Anyagi viszonyok:

Társas kapcsolatok (barát, barátnő, élettárs, gyermek stb.):

3. **Gyermekvédelmi gondoskodásra vonatkozó adatok** (családgondozás, ideiglenes hatályú elhelyezés, védelembe vételi családgondozás, nevelésbe vétel, gyámra, gondozási helyre vonatkozó adatok, pedagógiai jellemzés, szakértői vélemény összegzése):

4. **Bűncselekmény(ek)re vonatkozó adatok** (a növendék által elkövetett bűncselekmények, folyamatban levő ügyek, elterelés, pártfogásra vonatkozó adatok) :

III. EGÉSZSÉGÜGYI ÁLLAPOT

(Eü.részleg asszisztense tölti ki)

1. Anamnézis (betegsége, kórházi kezelésre, gyógyszeres kezelésre, családban előforduló betegségekre vonatkozó adatok):

2. Aktuális állapot

- vérnyomás:
- alkat:
- bőr és függelékei:
- fogazat:
- belszervi st.:
- neurológiai st.:
- érzékszervek:
- mozgásszerv:
- összkép:
- OBS

3. Káros szenvedélyei és ehhez kapcsolódó szokásai:

4. Hosszabbban tartó ellátást igénylő betegségei, folyamatban levő gyógyszeres terápiák:

IV. PSZICHOLÓGIAI ÁLLAPOTFELMÉRÉS (pszichológus tölti ki, a megadott kategóriáknál a megfelelő aláhúzendó)

Állapotfelmérés időpontja:

Mennyi ideje van a növendék a befogadó csoportban?

Kihelyezés körülbelüli tervezett időpontja:

Következő állapotfelmérés időpontja (kihelyezést követő egy hónapon belül):

Volt-e előzetes fogva tartásban? Ha igen, mennyi ideig?

1. Anamnézis

1.1. Hogyan számol be gyerekkoráról (szüleivel való kapcsolata, nevelési módszereik, testvérei, lakóhelyei, ha több volt)? Áll(-t)-e gyermekvédelmi gondoskodás alatt? Ha igen, hogyan számol be gyámjával, nevelőivel, nevelő szüleivel való kapcsolatáról?

1.2. Jelenleg tart-e kapcsolatot a családjával, ha igen, milyen formában?

1.3. Előfordult-e a családban függőség? Ha igen mi és kinél?

1.4. Követett-e el valaki bűncselekményt a családból? Ha igen mit, milyen büntetést kapott?

1.5. Van/volt-e valakinek egészségügyi problémája a családban? Ha igen, ez hogyan hatott a növendékre?

1.6. Kikkel él együtt jelenleg? Várható-e a jövőben/volt-e ebben változás az elmúlt időszak alatt?

1. 7. Nevelése korábbi szinterei (óvoda, iskola hány osztály, magántanuló volt-e, ha igen miért):

1.8.Egyéb megjegyzés:

2. Pszichés állapota:

2.1.Milyen volt az érzelmi állapota a befogadást követő első héten?

szorongó indulat vezérelt labilis stabilegyéb:

Miben nyilvánult ez meg?

2.2.Motivációs rendszere (az intézeti életével kapcsolatban):

együttműködő optimista pesszimista beletörődő érdektelen lázadó

Egyéb:

2.3. Volt-e korábban függősége? Ha igen mi, és milyen mértékben (x-szel jelölendő)?

	cigaretta	alkohol	drog	játékszenvedély	Egyéb:
kipróbálta					
Alkalmi (max havi gyakorisággal)					
Rendszeres (hetente)					
Függő (naponta)					

2.4. Hogyan számol be függőségéről? Motivált-e a leszokásra?

2.5. Milyen az agresszió kezelési módja?

hamar elveszíti a kontrollt tudatosan képes visszafogni magát
 túlzottan kontrollálja magát, majd kirobban változó, hangulatától függ
 le tudja vezetni szociálisan elfogadható formában (pl.: sport, zene)

Egyéb:

2.6. Hogyan reagál stressz-helyzetekben?

hetero agresszív autoagresszív a nevelőhöz fordul szomatizál változó
 kialakított szociálisan elfogadható önnyugtató stratégiákat (pl.: sport, zenehallgatás)

Egyéb:

2.7. Előfordult-e az autoagresszió bármilyen módja (pl.: falcolás)? Ha igen, erről hogyan számol be, mihez köthető?

2.8. Önértékelése:

alulértékeli képességeit

reális

túlértékeli képességeit

Miben nyilvánul ez meg?

2.9. Mennyire önálló?

teljesen önállótlan

alkalmanként vannak önálló megnyilvánulásai

alapvetően önálló

helyzet függő

Miben nyilvánul ez meg?

2.10. Volt-e krízis helyzet vagy más felkavaró esemény (pozitív, negatív) az elmúlt időszakban (befogadást megelőzően vagy a befogadó csoportban)? Ha igen, mi volt? Oldódott-e, ha igen, hogyan?

2.11. Fejlesztendő terület(ek):

3. Pszichológiai támogatása:

3.1. Állt-e korábban pszichiátriai kezelés alatt vagy járt-e pszichológushoz?

3.2. Ha igen hol/ hová és miért?

3.3. Van-e szüksége jelenleg illetve kihelyezése után pszichológiai támogatásra? Ha igen, milyen típusúra (egyéni-csoportos)?

4. Mentális állapota:

4.1. Figyelme:

hamar elkalandozik

viszonylag hosszú időre (min 1 óra) leköthető

változó, inkább a hangulatától függ

4.2. Szövegértése:

önállóan nem érti meg az írott szöveget

kis segítséggel érti az írott szöveget

önállóan képes megérteni az írott szöveget

4.3. Memóriája: gyenge átlagos jó kiváló

4.4. Van-e részképesség zavara (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia)? Ha igen, mi?

4.5 Fejlesztendő terület(ek):

5. Szociabilitása:

5.1. Hogyan látja a növendék csoportbeli helyzetét (mennyire tud oldódni, társaihoz való viszonya)?

5.2. Milyennek írja le magát (visszahúzódó, társaság-kedvelő)?

5.3. Elmondása alapján hogyan érvényesíti saját érdekeit társaival szemben?

nem tudja önmagát érvényesíteni

agresszióval(szóban vagy tettleg)

meggyőzéssel

alárendelődik más, domináns társaknak

domináns társ(ak) segítségével tudja önmagát érvényesíteni

5.4. Milyen a társadalmi értékekhez való viszonya (preferált értékei, értéke)?

Egyéb:

5.5. Fejlesztendő terület(ek):

Összefoglalás, javaslat (fejlesztendő területek, milyen csoport javasolt neki, miért):

V. BEFOGADÁSI IDŐSZAK

(Befogadó csoport nevelője tölti ki)

Első benyomások, beilleszkedés:

A megfigyelések, felmérések eredményei

Magatartás (jutalmazás, büntetés, fegyelemértés, nevelői irányítás, segítség elfogadása/elutasítása):

Szerepstátusz (csoportban elfoglalt hely, társakhoz való viszony, asszertivitás):

Szabadidő (kivel, hogyan, mivel tölti szívesen, különleges képességek):

Oktatás (a beiskolázás tapasztalatai, együttműködés, motiváltság):

Külső kapcsolatok (családdal való kapcsolat-kapcsolattartás minősége, mennyisége, együttműködési szint, az első látogatás tapasztalatai):

Érzelmi élet:

Tájékozottság (praktikus ismeretek):

Önkiszolgáló tevékenysége:

Befogadó csoportban jelentkező egészségügyi probléma:

Egyéb megjegyzés:

VI. KIHELYEZÉSI ÉRTEKEZLET JAVASLATA (Kihelyezési Bizottság tölti ki)

Befogadás, kihelyezés (elbocsátás) ideje:

Összefoglaló vélemény (oktatás, önmagához való viszony, környezethez való viszony, munkához, kötelezettségekhez való viszony), fejlesztendő területek (ld. IV-V. fejezet):

Javaslat csoportba helyezésre:

Nevelői:

A fogadó csoport nevelőjével való találkozás tapasztalatai:

DÖNTÉS:

.....
Kihelyezési Bizottság Elnöke

.....
Pszichológus

.....
Befogadó csoport nevelője

.....
A fogadó csoport nevelője

VII. NEVELÉSI IDŐSZAK (nevelő vezeti a további fejezeteket)

Első benyomások (megjelenés, ápoltság, viselkedés):

Beilleszkedése (kötődések, konfliktusok):

A NÖVENDÉK NEVELÉSÉHEZ RESZOCIALIZÁCIÓJÁHOZ SZÜKSÉGES TENNIVALÓK (MEGÁLLAPODÁS)

Oktatásban (kulturáltsági szint emelése, a munkavégzéshez szükséges készségek, képességek fejlesztése, érzelmi élet fejlesztése):

Nevelésben (a szocializációs hiányok pótlása, korrigálása, a viselkedés formálása, az erkölcsi fejlődés elősegítése):

Egészségügyi területen (testi nevelés, az egészséges életmód kialakítása, ld. III. fejezet):

Pszichológiai területen:

.....
Nevelő

.....
Növendék

Kapcsolattartás a pszichológussal (egyéni, csoportos foglalkozás időpontja, összefoglalása):

A NÖVENDÉKKEL KAPCSOLATOS CSOPORTBELI ESEMÉNYEK:

Szülő, törvényes képviselő viszonyulása a megállapodáshoz:

A fejezet tartalmi követelményei:

A haladási rész tartalmazza a növendék fejlődésével kapcsolatos eseményeket, történéseket és a havi értékelések összegzését, különös tekintettel az alábbi szempontokra:

- oktatás
- foglalkoztatás
- csoportbeli kapcsolatai
- felnőttekhez való viszonya
- vállalt feladatai, annak teljesítése, kiemelkedő eredményei
- időszak besorolása
- önértékelése
- célkitűzései
- külső kapcsolattartás hatásai
- utógondozással összefüggő ügyintézés

•
•
•
•
•
•
•
•
•

A NÖVENDEK INTÉZETI ÉLETÉNEK SZÍNTEREI (Összegzés)
(A mindenkori nevelő tölti ki)

1. B.) csop-tól-ig
2.csop.-ba kihelyezésre került-án
.....csop.-ban tartózkodott-ig
3.csop.-ba áthelyezésre került-án

INDOKLÁS

4.csop.-ban tartózkodott-ig
5.csop.-ba áthelyezésre került-án

INDOKLÁS

6.csop.-ban tartózkodott-ig
7.csop.-ba áthelyezésre került-án

INDOKLÁS

8.csop.-ban tartózkodott-ig
.....csop.-ba áthelyezésre került-án

INDOKLÁS

- csop.-ban tartózkodott-ig

IX. ELTÁVOZÁSON, SZABADSÁGON TARTÓZKODOTT (Összegzés)
(A mindenkori nevelő tölti ki)

1.-tól-ignapig
2.-tól-ignapig
3.-tól-ignapig
4.-tól-ignapig
5.-tól-ignapig
6.-tól-ignapig
7.-tól-ignapig

Összesen:napig

Adaptációs szabadság

1.-tól-ignapig

Indoklás:

X. SZÖKÉSBEN VOLT (Összegzés)
(A mindenkori nevelő tölti ki)

1.-tól-ignapig
2.-tól-ignapig
3.-tól-ignapig
4.-tól-ignapig
5.-tól-ignapig
6.-tól-ignapig
7.-tól-ignapig
8.-tól-ignapig

Összesen:napig

XI. BÜNTETÉSEK (Összegzés)

(A mindenkori nevelő tölti ki)

Dátum	Ok	Büntetés megnevezése
1.	_____	_____
2.	_____	_____
3.	_____	_____
4.	_____	_____
5.	_____	_____
6.	_____	_____
7.	_____	_____

XII. JUTALMAK (Összegzés)

(A mindenkori nevelő tölti ki)

Itt csak az erkölcsi (dicséret) és pénzbeli jutalmakat összegezzük, a szabadságokat a IX. pontnál regisztráljuk.

Dátum	Ok	Jutalom
1.	_____	_____
2.	_____	_____
3.	_____	_____
4.	_____	_____
5.	_____	_____
6.	_____	_____
7.	_____	_____

XIII. Állapotfelmérések időpontja, résztvevői

Állapotfelmérés oka	Időpontja	Részt vevő pszichológus(ok) aláírása	Részt vevő nevelő(k) aláírása	Egyéb részt vevő (k) aláírása
Befogadást követő				
1. havi értékelést követő				
Rendszeres, 4-havi				

XIII. ÁLLAPOTFELMÉRÉSEK

(a csoport pszichológusa tölti ki a mindenkori nevelőkkel konzultálva)

A). Állapotfelmérés az első havi értékelést követően
(a megadott kategóriáknál a megfelelő aláhúzendó)

Állapotfelmérés időpontja:

Következő állapotfelmérés tervezett időpontja (4 hónap múlva):

Mennyi ideje helyezték ki a növendéket a csoportba?

A növendék a tárgyidőszak teljes időtartama alatt, jelenleg is szökésben van (aláhúzendó, ez esetben a továbbiakat nem kell kitölteni).

1. A növendék szocializációs szintje a csoportban:

1.1. Volt-e fegyelem sértése, ha igen, mi? Milyen büntetést kapott ezért? Hogyan reagált erre (elismerte-e felelősségét)?

1.2. Volt-e jutalmazva? Ha igen, miért és mivel?

1.3. Mennyire fogadja el a nevelői segítséget, irányítást?

elfogadja passzívan hagyja elutasítja

1.4. Egyéb:

2. Külső kötődések:

2.1. Kihelyezése óta volt-e változás családi kapcsolataiban?

2.2. Jelenleg kikkel tartja a kapcsolatot (látogatók, telefon, levél)?

2.3. Milyen gyakran látogatják? Ha nem, vagy ritkán, annak mi az oka (anyagi vagy egyéb)?

2.4. Volt-e eltávozáson/szabadságon kihelyezése óta? Ha igen kinél? Hogyan tért vissza onnan, miről számolt be?

2.5. Mennyire együttműködők a vele kapcsolatban lévő személyek (gyám, szülő stb.)?

2.6. Egyéb megjegyzés:

3. Pszichés állapota:

3.1. Függőségi helyzetéről ld. befogadó csoportban végzett állapotfelmérést!

Jelenleg hogyan számol be függőségéről? Motivált-e a leszokásra?

3.2. Milyen az agresszió kezelési módja a csoportban?

hamar elveszíti a kontrollt tudatosan képes visszafogni magát
túlzottan kontrollálja magát, majd kirobban változó hangulatától függ
le tudja vezetni szociálisan elfogadható formában (pl.: sport)

3.3. Hogyan reagál stressz-helyzetekben?

hetero agresszív autoagresszív a nevelőhöz fordul szomatizál változó
kialakított szociálisan elfogadható önnyugtató stratégiákat (pl.: sport, zenehallgatás)

3.4. Előfordult-e kihelyezése óta az autoagresszió bármilyen módja (pl.: falcolás, tárgy nyelése stb.)? Ha igen, erről hogyan számol be, mihez köthető?

3.5. Reális-e önértékelése, ha nem, milyen mértékben és hogyan tér el ettől (4-es érték reális, 1- nagyon alulértékeli, 7- nagyon túlértékeli)?

1 2 3 4 5 6 7

3.6. Mennyire önálló?

teljesen önállóan alkalmanként vannak önálló megnyilvánulásai
alapvetően önálló helyzet függő

3.7 Volt-e krízis helyzet vagy más felkavaró esemény (pozitív, negatív) az elmúlt időszakban a csoportba való kihelyezése óta? Ha igen, mi volt? Hogyan oldódott?

3.8. Fejlesztendő terület(ek):

4. Mentális állapota:

A mentális állapot értékelését ld. befogadó csoportban végzett állapotfelmérésben!

A befogadó csoporthoz képest, volt-e változás bármilyen területen, ha igen, hogyan?

4.1. Figyelme:

4.2. Szövegértése:

4.3. Memóriája:

4.4. Megfigyelhető-e részképesség zavar (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia)? Ha igen, mi?

4.5. Szüksége van-e gyógypedagógiai fejlesztésre?

Részt vesz-e gyógypedagógiai fejlesztésen?

Fejlesztendő terület(ek):

5. Pszichológiai támogatása:

5.1. Részt vesz/vett-e egyéni konzultáción? Ha igen miért? Milyen gyakorisággal/hány alkalommal?

5.2 Részt vesz-e csoportos foglalkozáson? Milyen típusún?

5.3. Pszichológiai támogatásában mi a kitűzött cél?

5.4. Egyéb megjegyzés:

6. Oktatásban:

6.1. Hova van beiskolázva (iskola, szakma)?

6.2. Milyen volt kihelyezése óta az iskolai teljesítménye?

gyenge átlagos jó kiváló

6.3. Milyen volt a magatartása, viszonyulása iskolatársaihoz?

együtműködő agresszív visszahúzódó

6.4. Milyen volt a magatartása, viszonyulása tanáraihoz?

együtműködő agresszíven ellenálló passzívan ellenálló

6.5. Milyen volt a tanuláshoz való viszonya?

édektelen képességeihez mérten teljesít, de pluszt nem ad hozzá szorgalmas

6.6. Fejlesztendő terület(ek):

7. Szociabilitása:

7.1. Milyen szerepet tölt be a csoportban?

centrális perem helyzetű egyik sem változó

7.2. Hogyan érte el ezt a státuszt (magatartása, személyisége)?

7.3. Milyen a társaihoz való viszonya?

együtműködő önalávető saját érdekét nézi első sorban

7.4. Hogyan érvényesíti saját érdekeit?

nem tudja önmagát érvényesíteni agresszióval(szóban vagy tettleg)
meggyőzéssel változó
alárendeli magát más, domináns társaknak
domináns társ(ak) segítségével képes önmagát érvényesíteni

7.5. Kikkel tölti szabadidejét?

magányosan társaival változó

7.6. Hogyan tölti szabadidejét?

aktívan, tartalmasan (pl.: plusz munkát vállal) aktívan, öncélúan (pl.: másokat piszkál)
visszahúzódó, de elfoglalja magát visszahúzódó, nem tud mit kezdeni magával

7.7. Fejlesztendő terület(ek):

8. Jövőkép:

8.1. Van-e folyamatban lévő ügye?

8.2. Milyen javaslat van jelenleg a növendék elbocsátásával kapcsolatban?

8.3. Mennyire képes tervezni rövidebb távon (havi értékelésen megfogalmazott célok realitása, konkrétsága, adekvátsága)?

8.4. Egyéb megjegyzés:

Összefoglalás, javaslat (összességében miben mutatott fejlődést, volt-e valamiben visszaesés, ha igen miért, mire van szüksége további fejlődéséhez)

B.) 4-havi rendszeres állapotfelmérés

Ha a növendék a tárgydőszak teljes időtartama alatt és a felvétel időpontjában is szökésben volt, fel kell tüntetni, visszatérte után töltendő ki az adott rész.

1. A növendék szocializációs szintje az intézetben :

Állapotfelmérés dátuma:			
Melyik időszakban van a növendék?			
Volt-e fegyelem sértése, ha igen, mi? Milyen büntetést kapott? Hogyan reagált erre?			
Volt-e jutalmazva, ha igen miért és hogyan?			
Változott-e a nevelőkkel való kapcsolata, ha igen miért és hogyan?			
Egyéb:			

2.Külső kötődések:

Állapotfelmérés dátuma:			
Kikkel tartja a kapcsolatot és milyen formában?			
Volt-e eltávozáson? Ha igen kinél és hogyan tért onnan vissza? Miről számolt be?			
Volt-e változás a családjában/ családi körülményeikben (betegség, halál, munkahely váltás stb.)?			

3. Pszichés állapota 1.:

Állapotfelmérés dátuma:			
Beszámolt-e/érzékkelhető volt-e tudatmódosító szer fogyasztása?			
Agresszió kezelési módja (tudatos kontroll, nem képes kontrollálni, le tudja vezetni elfogadható formában)			
Stressz helyzetben a reakciója (hetero-, autoagresszív, nevelőhöz fordul, elfogadható önnyugtató):			
Önértékelése (reális, túlzott, alacsony, miben nyilvánul ez meg):			

3. Pszichés állapota 2.:

Állapotfelmérés dátuma:			
Előfordult-e az autoagresszió bármilyen módja (pl.: falcolás, nyelés)? Ha igen, erről hogyan számolt be, mihez köthető?			
Mennyire önálló (alapvetően igen részben, egyáltalán nem)?			
Volt-e krízis vagy más felkavaró helyzet (pozitív vagy negatív) az elmúlt időszakban? Ha igen, mi volt? Hogyan oldódott?			

4. Mentális állapota, pszichológiai támogatása:

Állapotfelmérés dátuma:			
Figyelmi kapacitása, frusztráció tűrése (hosszan kitartó, könnyen elkalandozik-alacsony, változó-hangulat-függő)			
Szövegértése (önállóan elolvassa, megérti-e az írott szöveget, segítséggel érti, nem érti)			
Részt vett-e gyógypedagógiai/fejlesztő pedagógiai foglalkozáson?			
Egyéni pszichológiai konzultáción volt-e, milyen céllal?			
Csoportos fejlesztésen volt-e, milyenen?			

5 Oktatásban:

Állapotfelmérés dátuma:			
Melyik osztályba jár/ hova van beiskolázva?			
Iskolai teljesítménye (gyenge átlagos jó kiváló)?			
Magatartása, viszonyulása iskolatársaihoz (együttműködő, agresszív, visszahúzódo stb.):			
Magatartása, viszonyulása tanáraihoz (együttműködő, agresszíven ellenáll, passzívan ellenálló) :			
Tanuláshoz való viszonya (érdektelen, képességeihez mérten teljesít, de pluszt nem ad hozzá, szorgalmas)			

6. Szociabilitása:

Állapotfelmérés dátuma:			
Csoportbeli szerepe (centrális, periférián, változó stb):			
Társaihoz való viszonya (együtműködő, egocentrikus, agresszív stb):			
Érdekérvényesítése (meggyőzéssel, más domináns társakkal, alárendelődik, agresszív, stb.):			
Kikkel, hogyan tölti a szabadidejét (egyedül elfoglalja magát, öncélúan, társakkal aktívan, öncélúan stb.)			

7.Jövőkép:

Állapotfelmérés dátuma:			
Milyen javaslat van jelenleg a növendék elbocsátásával kapcsolatban?			
Van-e folyamatban lévő ügye?			
Tervezési készsége, jövőképe realitása (havi értékelésen megfogalmazott célok alapján):			
Meg tudja-e valósítani rövidtávú terveit?			

Összefoglalás, javaslat (összességében miben mutatott fejlődést, volt-e valamiben visszaesés, ha igen miért, mire van szüksége további fejlődéséhez):

Állapotfelmérés dátuma:			
Szocializációs szint			
Külső kötődések			
Pszichés állapot			
Mentális állapot, pszichológiai támogatás			
Oktatás			
Szociabilitás			
Jövőkép			

C) Elbocsátás előtti állapotfelmérés

(kitöltendő az elbocsátás előtti egy hónapban,)

Állapotfelmérés időpontja:

Mennyi időt volt a növendék az intézetben?

Kitöltötte-e teljes ítéletét? Ha nem mennyi kedvezményt kapott?

Van-e folyamatban lévő ügye?

A növendék a tárgydőszakban szökésben volt (aláhúzandó, ez esetben a továbbiakat nem kell kitölteni).

1. Külső kötődések (vesd össze anamnézis, IV.1):

1.1. Jelenleg hogyan írja le a családjával/ gyámjával/ nevelőszüleivel való kapcsolatát? Kik a jelentős személyek életében?

1.2. Kikkel tartotta a kapcsolatot (látogatók, telefon, levél)? Milyen gyakran látogatták? _Ki fogadta a növendéket eltávozás illetve szabadság alatt?

1.3. Jelenleg előfordul-e a környezetében függőség? Ez milyen befolyással lehet további életvitelére (veszélyeztetettség, bővebben ld. 2.)?

1.4. Intézeti tartózkodása alatt követett-e el valaki bűncselekményt a családból? Ha igen mit, milyen büntetést kapott?

1.5. Intézeti tartózkodása alatt volt/ lett-e egészségügyi problémája valakinek a hozzá közel állók közül? Ha igen, ez hogyan hatott a növendékre?

1.6. Intézeti tartózkodása alatt volt-e/ a jövőben várható-e változása azzal kapcsolatba, hogy kikkel él együtt?

1.7. Mit végzett az intézeti tartózkodása alatt (bővebben ld. 7.)?

1.8. Mennyire voltak együttműködők a vele kapcsolatban lévő személyek?

1.9. Elbocsátása után hova, kihez fog menni?

1.10. Egyéb megjegyzés családi kapcsolatokra vonatkozóan:

2. Pszichés állapota:

2.1. Milyen az érzelmi állapota az elbocsátás előtt?

szorongó indulat vezérelt labilis stabil egyéb:

Miben nyilvánul ez meg?

2.2. Milyen volt motivációs rendszere jellemzően (intézeti életével kapcsolatban)?

együtműködő optimista pesszimista beletörődő érdektelen lázadó

egyéb:

2.3 A szabadság/eltávozás alatt milyen mértékben használta az alábbi szereket?

	cigaretta	alkohol	drog	játékszenvedély	Egyéb:
Kipróbálta					
Alkalmanként (max.havi gyakorisággal)					
Rendszeresen (hetente)					
Függő (naponta)					

2.4. Jelenleg hogyan számol be függőségéről? Motivált-e a leszokásra?

Összevetve a befogadó csoportban készített függőségi állapotfelmérés táblázatával, volt-e változás függőségi magatartása tekintetében? Ha igen, miben és hogyan?

2.5. Milyen volt az agresszió kezelési módja?

hamar elveszítette a kontrollt tudatosan képes volt visszafogni magát
túlzottan kontrollálta magát, majd kirobbant
változó volt hangulatától függött
le tudta vezetni szociálisan elfogadható formában (pl.: sport)

Volt-e változás intézeti tartózkodása alatt agresszió kezelésében? Ha igen, hogyan?

2.6. Hogyan reagált stressz-helyzetekben?

hetero agresszív autoagresszív a nevelőhöz fordult kialakított szociálisan elfogadható,

önnyugtató stratégiákat (pl.:sport, zenehallgatás stb.) változó volt

Volt-e változás abban, hogy hogyan reagál stressz helyzetben? Ha igen hogyan?

2.7. Előfordult-e intézeti tartózkodása alatt az autoagresszió bármilyen módja (pl.: falcolás)? Ha igen, erről hogyan számolt be, mihez volt köthető?

Fennáll-e továbbra is az autoagresszió veszélye?

2.8. Jelenleg milyen az önértékelése?

alulértékeli, képességeit reális túlértékeli képességeit

Volt-e változás intézeti tartózkodása alatt az önértékelésében? Ha igen, hogyan?

2.9. Jelenleg mennyire önálló?

teljesen önállótlan alkalmanként vannak önálló megnyilvánulásai

alapvetően önálló helyzetfüggő

Volt-e változás önállóságában? Ha igen, hogyan?

2.10. Volt-e krízis helyzet vagy más felkavaró esemény (pozitív, negatív) Ha igen, mi volt? Hogyan oldódott?

3. Pszichológiai támogatása:

3.1. Részt vett-e egyéni konzultáción? Ha igen miért? Milyen gyakorisággal/hány alkalommal?

3.2. Részt vette csoportos foglalkozáson? Milyen típusún?

Pszichológiai támogatásában mi volt a kitűzött cél?

3.3. Van-e szüksége elbocsátása után pszichoterápiára? Ha igen, miért?

4. Mentális állapota:

4.1. Figyelme jelenleg:

hamar elkalandozik viszonylag hosszú időre (min 1 óra) leköthető
változó, inkább a hangulatától függ

Volt-e változás figyelmi kapacitásában intézeti tartózkodása alatt:? Ha igen, hogyan?

4.2. Szövegértése jelenleg:

önállóan nem érti meg az írott szöveget

kis segítséggel érti az írott szöveget

önállóan képes megérteni az írott szöveget

Volt-e változás szövegértésében intézeti tartózkodása alatt? Ha igen, hogyan?

4.3. Memóriája jelenleg: gyenge átlagos jó kiváló

Volt-e változás memóriájában intézeti tartózkodása alatt? Ha igen, hogyan?

4.4. Szüksége volt-e gyógypedagógiai fejlesztésre? Megfigyelhető-e jelenleg részképesség zavar (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia)? Ha igen, mi?

5. Szociabilitása:

Intézeti tartózkodása alatt:

5.1. Hogyan látja visszamenőleg a növendék csoportbeli helyzetét?

Jellemzően milyen szerepet töltött be a csoportban?

centrális perem helyzetű egyik sem változó

Hogyan érte el ezt a státuszt (magatartása, személyisége)?

Volt volt-e változás csoportbeli státuszában? Ha igen, hogyan?

5.2. Milyen volt a társaihoz való viszonya?

együttműködő önalávető saját érdekét nézte első sorban

Egyéb (visszahúzódó-társaságkedvelő):

Volt-e ebben változás?

5.3. Hogyan érvényesítette saját érdekeit?

nem tudta önmagát érvényesíteni
meggyőzéssel
alárendelte magát más, domináns társaknak
domináns társ(ak) segítségével volt képes önmagát érvényesíteni

agresszióval(szóban vagy tettleg)
változó

Volt-e változás érdekérvényesítésében?

5.4. Hogyan változott a társadalmi értékekhez való viszonya (preferált értékei, énképe)?

5.5. Kikkel töltötte szabadidejét?

magányosan
társaival
változó

Volt-e ebben változás, ha igen, hogyan?

5.6. Hogyan töltötte szabadidejét?

aktívan, tartalmasan (pl.: plusz munkát vállal)
aktívan, öncélúan (pl.: másokat piszkál)
visszahúzódott, nem tudott mit kezdeni magával

visszahúzódott, de elfoglalta magát

Volt-e ebben változás, ha igen, hogyan?

6. A növendék szocializációs szintje az intézetben :

6.1. Melyik időszakban van a növendék? első másod harmad

6.2. Volt-e változás az előző állapotfelmérés óta abban, hogy melyik időszakban van?

Ha igen, miért és hogyan?

6.3. Volt-e fegyelemsértése az előző állapotfelmérés óta, ha igen, mi? Milyen büntetést kapott ezért?

Hogyan reagált erre (elismerte-e felelősségét)?

6.4. Volt-e jutalmazva az előző állapotfelmérés óta? Ha igen, miért és hogyan?

Intézeti tartózkodása alatt:

6.5. Hogyan reagált a büntetés(ek)re? Volt-e ebben változás, ha igen hogyan?

6.6. Volt-e kiemelkedő teljesítménye, amiért jutalmat kapott? Ha igen, mi?

6.7. Mennyire fogadta el a nevelői segítséget, irányítást?

elfogadta

passzívan hagyta

elutasította

Volt-e ebben változás, ha igen hogyan?

6.8. Egyéb:

7. Oktatásban:

7.1. Mit végzett?

Intézeti tartózkodása alatt

7.2. Milyen volt az iskolai teljesítménye?

gyenge átlagos jó kiváló

Volt-e ebben változás, ha igen, hogyan?

7.3. Milyen volt a magatartása, viszonyulása iskolatársaihoz?

együtműködő agresszív visszahúzódó

Volt-e ebben változás, ha igen, hogyan?

7.4. Milyen volt a magatartása, viszonyulása tanáraihoz, szakoktatóihoz?

együtműködő agresszíven ellenálló passzívan ellenálló

Volt-e ebben változás, ha igen, hogyan?

7.5. Milyen volt a tanuláshoz való viszonya?

érektelen képességeihez mértén teljesített, de pluszt nem adott hozzá szorgalmas

Volt-e ebben változás, ha igen, hogyan?

8. Jövőkép:

8.1. Milyen javaslat van jelenleg a növendék elbocsátásával kapcsolatban? Állapítottak-e meg/várható-e, hogy megállapítanak magatartási szabályt elbocsátása feltételeként?

8.2. Összességében mennyire volt képes tervezni rövidebb távon (havi értékelésen megfogalmazott célok realitása, konkrétsága, adekvátsága)?

Volt-e ebben változás, ha igen, hogyan?

8.3. Milyen tervei vannak az elbocsátást követően?

8.4. Egyéb megjegyzés:

Összefoglalás, javaslat (összességében miben mutatott fejlődést, volt-e valamiben visszaesés, ha igen miért, javasolt-e bármilyen további pszichológiai támogatása):

XIV. ELBOCSÁTÁS

(A nevelő és a pszichológus tölti ki)

1. Az elbocsátás időpontja:

módja (típusa):

helye:

2. Eredmények, változások összegzése:

3. A növendék céljai, tervei, várható problémái az elbocsátás után:

4. Megoldási lehetőségek:

5. Vélemény a növendékről:
(Diagnózis, prognózis)

A napló lezárva:

Aszód, 20.... évhónap

.....

nevelő